

Datum van
inontvangstneming

:

18/03/2022

Zaak C-554/21

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 september 2021

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (Kroatië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 augustus 2021

Verzoekende partij:

FINANCIJSKA AGENCIJA

Verwerende partij:

HANN-INVEST d.o.o.

[OMISSIS]

Betreft: Verzoek om een prejudiciële beslissing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië) [OMISSIS]

Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers:

Insolventieprocedure tegen schuldenaar HANN-INVEST d.o.o. [omissis]

Hoger beroep ingesteld door FINANCIJSKA AGENCIJA (financieel agentschap, Kroatië), Zagreb [OMISSIS]

Summier overzicht van het voorwerp van het geschil en de relevante feiten van het hoofdgeding, inhoud van de nationale bepalingen die op de zaak van toepassing kunnen zijn en redenen die de verwijzende rechter ertoe hebben gebracht om vragen te stellen over de uitlegging van het Unierecht:

In casu heeft de Trgovački sud u Pazinu (handelsrechter Pazin, Kroatië) bij beschikking van 27 mei 2021 [OMISSIS] het verzoek van het financieel agentschap tot vergoeding van de kosten van de in het kader van de insolventieprocedure verrichte werkzaamheden afgewezen. Het financieel agentschap heeft tegen deze beschikking hoger beroep ingesteld, zodat de zaak thans voorligt bij de bevoegde rechter, de Visoki trgovački sud (handelsrechter in tweede aanleg).

Op 25 juni 2021 is bij behandeling van de zaak door de kamer van drie rechters besloten het hoger beroep te verwerpen en is het in eerste aanleg gewezen vonnis bevestigd. Bij de vaststelling van deze beslissing heeft de kamer tevens rekening gehouden met de eerdere beslissing van dezelfde kamer [OMISSIS] waarin een identiek juridisch standpunt was ingenomen. De kamer van drie rechters heeft de beslissing in kwestie met eenparigheid van stemmen gegeven. Overeenkomstig de gewezen beslissing is een schriftelijke versie ervan opgesteld, die is ondertekend en overeenkomstig artikel [177], lid 3, van de Sudski poslovník (*Narodne novine*, nr. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20, en 47/20; hierna: „reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties”) is overgelegd aan de dienst voor registratie van rechterlijke beslissingen. Deze bepaling luidt als volgt: „Een zaak in tweede aanleg wordt geacht te zijn afgedaan op de datum waarop de beslissing, nadat de zaak door de registratiedienst is teruggestuurd, vanuit het kantoor van de rechter wordt verzonden. Zodra de registratiedienst het dossier heeft ontvangen, dient hij het zo spoedig mogelijk aan het kantoor van de rechter terug te bezorgen. De beslissing wordt vervolgens binnen een nieuwe termijn van acht dagen verzonden.”

Uit artikel [177], lid 3, van het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties blijkt voorts dat het voor de registratierechter niet mogelijk is het dossier niet te „registreren”, aangezien de beslissing anders niet aan de partijen kan worden toegezonden. De registratierechter onderzoekt dus de in tweede aanleg gegeven beslissing, die hij kan bevestigen dan wel (vergezeld van schriftelijke of mondelinge opmerkingen) ter heroverweging kan terugverwijzen. De partijen bij het geding worden er niet van in kennis gesteld dat de beslissing is gegeven of dat de registratierechter ze ter heroverweging heeft teruggewezen, met dien verstande dat de naam van de registratierechter niet wordt vermeld in het afschrift van de beslissing dat aan de partijen wordt toegezonden.

De registratiedienst voor rechterlijke beslissingen heeft de beslissing in zaak Pž-3133/21, zonder dat zij was ingeschreven, op 28 juni 2021 teruggezonden met de volgende vermelding (de brief in kwestie is als bijlage bijgevoegd):

„[...] er bestaan andere beslissingen van deze rechterlijke instantie, te weten die in de zaken P-2847/21 en 2809/21, waarin met betrekking tot deze kwestie een ander standpunt is ingenomen [...]. [...]

[...] de beslissing in de onderhavige zaak is identiek aan de beslissing in zaak Pž-2133/2019.

Derhalve wordt de zaak naar de kamer terugverwezen.

Indien de kamer haar beslissing handhaaft, zal de zaak tijdens een afdelingsvergadering moeten worden onderzocht.”

Met inachtneming van de dwingende voorschriften heeft de verwijzende kamer bij haar beraadslaging van 3 augustus 2021 het beroep en het schriftelijke advies van de registratierechter opnieuw onderzocht. Zij heeft besloten een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen waarin zij juist melding zou maken van bovengenoemd feit dat zij in 2019, ten aanzien van deze rechtsvraag (die in een groot aantal analoge zaken rijst), een beslissing heeft gewezen waarin een bepaald juridisch standpunt werd weergegeven, welke beslissing is geregistreerd en aan de partijen is toegezonden, en dat daarna ook beslissingen met daarin een ander standpunt zijn geregistreerd en aan de partijen zijn toegezonden zonder dat een afdelingsvergadering was georganiseerd. Thans is evenwel vereist dat de meest recente rechterlijke beslissing een juist juridisch standpunt weergeeft en dat deze beslissing wordt verzonden. Indien het eerdere standpunt wordt gehandhaafd, kan die beslissing niet worden verzonden en moet een afdelingsvergadering worden bijeengeroepen.

Artikel 40, lid 1, van de *Zakon o sudovima* (wet betreffende de rechterlijke organisatie, *Narodne novine*, nr. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18 en 126/19) bepaalt:

„1) Wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van uitleggingsverschillen tussen afdelingen, kamers of rechters over kwesties inzake de toepassing van de wet, of wanneer een kamer of een rechter van een afdeling afwijkt van het eerder ingenomen juridische standpunt, wordt een vergadering van een afdeling of van rechters bijeengeroepen.”

Volgens artikel 40 van de wet betreffende de rechterlijke organisatie had dus een afdelingsvergadering moeten worden bijeengeroepen op het moment waarop het verschil tussen de juridische standpunten voor het eerst aan het licht kwam. Er zijn echter beslissingen geregistreerd die een ander juridisch standpunt bevatten, zonder dat de voorgeschreven procedure in acht is genomen.

Met deze handelwijze heeft de registratiedienst in zekere zin zelf een juridische uitlegging gegeven zonder dat alle rechters zich over deze rechtsvraag hebben uitgelaten.

Bijgevolg heeft de verwijzende kamer bij de beraadslaging van 3 augustus 2021 alle omstandigheden van de onderhavige zaak onderzocht die verband houden met de toepassing van artikel [177], lid 3, van het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties, van artikel 40, lid 2, van de wet betreffende de

rechterlijke organisatie, alsook van artikel 19 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), dat bepaalt:

„Het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat het Hof van Justitie, het Gerecht en gespecialiseerde rechtbanken. Het verzekert de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing van de Verdragen.

De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren.”

en van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) dat luidt als volgt:

„Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

„Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. [...]”

Deze kamer is tot de slotsom gekomen dat het mogelijk is dat een bepaling die bij de vaststelling van een rechterlijke beslissing een registratierechter betreft, die niet bekend is bij de partijen, die niet is vermeld in de procedureregels die worden gevolgd in de procedure voor de vaststelling van de beslissing op het beroep, en die, hoewel hij geen hogere rechter is, in de aan de orde zijnde zaak een rechter ertoe kan aanzetten om zijn reeds gegeven beslissing te wijzigen, aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de eerbiediging van de rechtsstaat en de onafhankelijkheid van rechters, met name omdat zij van toepassing is op alle zaken die aanhangig zijn bij eender welke rechterlijke instantie in tweede aanleg in Kroatië, ongeacht of het Unierecht al dan niet van toepassing is in de betrokken zaak.

Het feit dat de registratierechter, die niet bekend is bij de partijen, aanzienlijke invloed uitoefent op het nemen van de beslissing, wordt juist geïllustreerd door de onderhavige zaak, waarin in een eerder stadium een juridisch standpunt was ingenomen en vervolgens latere beslissingen met daarin een ander juridisch standpunt waren ingeschreven zonder dat een afdelingsvergadering was bijeengeroepen. In casu is de beslissing genomen in overeenstemming met het eerste juridische standpunt, maar de registratiedienst concludeert thans dat dit standpunt onjuist is en dat een beslissing moet worden genomen overeenkomstig het tweede juridische standpunt, zonder dat een afdelingsvergadering hoeft te worden bijeengeroepen. Bijgevolg is het de registratiedienst voor rechterlijke beslissingen, en niet een hogere rechterlijke instantie, die aanzienlijke invloed op de rechtspraak heeft uitgeoefend door toe te staan dat afwijkende beslissingen worden verzonden, zonder dat een afdelingsvergadering, die alle rechters omvat, is bijeengeroepen.

Aangezien het hier volgens de verwijzende rechter een kwestie betreft die belangrijk is voor de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, heeft hij, na onderzoek van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (arrest C-896/19), besloten een prejudiciële vraag te stellen zodat in de onderhavige zaak een definitieve beslissing kan worden gegeven. Hierbij zij aangetekend dat hij tevens, op grond van artikel 213, lid 1, punt 2, van de Zakon o parničnom postuku (wetboek van burgerlijke rechtsvordering, *Narodne novine*, nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 en 70/19; hierna: "ZPP"), de behandeling van de zaak bij beschikking heeft geschorst totdat het Hof uitspraak heeft gedaan.

Bovendien moet worden vermeld dat in zaak C-361/21 reeds een soortgelijke vraag is gesteld, maar dat de feiten van de onderhavige zaak iets anders zijn, zodat de verwijzende kamer heeft besloten om een soortgelijke prejudiciële vraag te stellen. Aangezien de termijn [tussen de twee verzoeken] kort is, zou het Hof één enkele beslissing kunnen geven. Het bestaan van een dergelijke vorm van registratie van rechterlijke beslissingen werd tot op heden gerechtvaardigd door de noodzaak om de rechtspraak te uniformiseren, hetgeen een beginsel is van het hoogste belang. De huidige wijze waarop deze registratiedienst te werk gaat nadat een rechterlijke beslissing is geweest, botst volgens de verwijzende kamer evenwel met het fundamentele recht van onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Zoals uit het onderhavige geval blijkt, kiest de registratiedienst voor rechterlijke beslissingen de beslissingen die door een rechterlijke instantie zullen worden verzonden. Hij bepaalt wanneer een beslissing die van de bestaande rechtspraak afwijkt wel openbaar moet worden gemaakt en wanneer niet. De belangrijkste factor hierbij is wellicht het feit dat de partijen niet op de hoogte zijn van deze fase van de procedure en dat de naam van de registratierechter niet op transparante wijze is vermeld in de beslissing die de partijen ontvangen.

Derhalve is een beslissing van het Hof op dit punt noodzakelijk opdat de Visoki trgovački sud in de onderhavige zaak uitspraak kan doen. De verwijzing valt onder het algemeen belang dat bestaat in een eenvormige toepassing van het Unierecht, de rechtsstaat, de onafhankelijkheid van de rechters van een lidstaat en een doeltreffende rechtsbescherming.

Hoewel hiervoor een rechtsgrond ontbreekt, bepaalt het reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties, in het litigieuze artikel 177, lid 3, ervan, dat de rechtsprekende taak in een zaak in tweede aanleg pas als afgedaan wordt beschouwd wanneer de zaak is teruggestuurd door de registratiedienst, dat wil zeggen wanneer zij „geregistreerd” is. Bijgevolg is de rechterlijke beslissing niet afgerond, ondanks het feit dat zij collegiaal door een rechtsprekende formatie is gegeven. De registratierechter, die door de president van de rechtbank in het jaarprogramma voor de indeling van rechters is aangewezen, moet deze beslissing immers nog bevestigen. De naam van de registratierechter is onbekend voor partijen. Dit is in geen enkele wet opgenomen als voorwaarde voor de vaststelling van een rechterlijke beslissing, maar bestaat, krachtens het reglement voor

procesvoering van de rechterlijke instanties, in de praktijk van de gerechten in tweede aanleg in de Republiek Kroatië.

Uit een onderzoek van de praktijk en de werking van andere rechterlijke instanties in de Europese Unie blijkt niet dat er soortgelijke wetten of praktijken bestaan die vereisen dat een gegeven beslissing wordt goedgekeurd door een rechter die geen deel uitmaakt van de betrokken kamer, en die de toezending (door de rechter in eerste aanleg) van de beslissing (vonnis of beschikking) aan de procespartijen afhankelijk stellen van de medeondertekening door deze rechter.

Bijgevolg rijst de volgende vraag:

Is de in het tweede deel van de eerste volzin en in de tweede volzin van artikel 177, lid 3, van de Sudski poslovnik (reglement voor de procesvoering van de rechterlijke instanties) neergelegde regel die bepaalt dat „[een] zaak in tweede aanleg wordt geacht te zijn afgedaan op de datum waarop de beslissing, nadat de zaak door de registratiedienst is teruggestuurd, vanuit het kantoor van de rechter wordt verzonden. Zodra de registratiedienst het dossier heeft ontvangen, dient hij het zo spoedig mogelijk aan het kantoor van de rechter terug te bezorgen. De beslissing wordt vervolgens binnen een nieuwe termijn van acht dagen verzonden”, in overeenstemming met artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest?

Bij dit verzoek worden afschriften gevoegd van de beschikking van de Trgovački sud u Pazinu [OMISSIS] van 27 mei 2021, van het beroepschrift van het financieel agentschap, van de notulen van de vergadering van de kamer van 25 juni 2021, van de beschikking van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 25 juni 2021, van de beschikking van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 8 mei 2019, van de brief van de registratierechter van 28 juni 2021, van de beschikking van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 18 juni 2021, van de notulen van de vergadering van de kamer van 3 augustus 2021 en van de beschikking tot schorsing van de behandeling van de zaak van 3 augustus 2021.

Zagreb, 3 augustus 2021.

[OMISSIS]